

در میزگرد جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی در خبرگزاری فارس:

اسنپک تهدیدی جدی نیست؛ دشمن با ایران قوی و مقتدر مشکل دارد

نشست تخصصی راه‌های بی‌تأثیر کردن تأثیرات اسنپک در خبرگزاری فارس برگزار و نقش دیپلماسی، ابزارهای حقوقی و تجربیات گذشته بررسی شد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی اعتلای نهادهای مردمی، در برنامه سپهر سیاست خبرگزاری فارس با برگزاری نشستی تخصصی با عنوان «سازوکارهای عبور از بحران ساختگی اسنپک با تأکید بر منویات رهبر معظم انقلاب» میزبان پنج تن از چهره‌های حوزه سیاست و اقتصاد بودیم؛ فداحسین مالکی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، محمد سراج، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، زهره الهیان، نماینده سابق مجلس و دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی، جواد توکلی، استاد دانشگاه و رئیس اسبق پژوهشکده اقتصاد وزارت اقتصاد و دارایی و رضا فتوره‌چی، استاد دانشگاه. در این نشست، ابعاد حقوقی، دیپلماتیک، و راهبردی این موضوع مورد بحث و واکاوی قرار گرفت.

مالکی: بودجه دفاعی کشور بازنگری می‌شود فداحسین مالکی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، در ابتدای این نشست با اشاره به ضرورت بازنگری در ساختار دفاعی کشور گفت: دو نکته اساسی در حوزه نظام دفاعی وجود دارد؛ نخست توجه جدی به معیشت پرسنل نیروهای مسلح که در جلساتی با فرماندهان ارشد نظامی از جمله سرلشکر امیر موسوی رئیس محترم ستاد مشترک نیروهای مسلح کشورمان مطرح شده است، و دوم تأمین بودجه مناسب جهت بهره‌برداری از تجهیزات مدرن و ارتقای سیستم دفاعی کشور.

وی افزود: خوشبختانه این تغییرات به سرعت آغاز شده است. در جلسه اخیر کمیسیون امنیت ملی با حضور آقای دکتر پورمحمدی معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و نمایندگان ستاد کل نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیتی، جمع‌بندی شد که بخشی از منابع بودجه کشور از حوزه‌هایی مختلف کاسته شده و به بخش دفاعی اختصاص یابد. حتی در جلسه غیرعلنی مجلس نیز موضوع بازنگری کلان در بودجه کشور مطرح شد تا آرایش مالی کشور با شرایط امروز منطبق گردد.

نماینده مردم زاهدان و دبیر کل اتحادیه بین‌المجالس جهانی با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار با هیئت دولت گفت: ایشان با تأکید فراوان بر ضرورت توجه به معیشت مردم، بر پیش‌بینی برای روزهای سخت و ذخیره‌سازی کالاهای اساسی تأکید داشتند. مجلس و دولت نیز در جلسات غیرعلنی با حضور تیم‌های اقتصادی، بر استفاده حداکثری از ظرفیت‌های موجود کشور تأکید کردند.

مالکی با اشاره به نقش‌آفرینی جوانان ایرانی و شرکت‌های دانش‌بنیان در شرایط جدید گفت: اگرچه در جنگ ۱۲ روزه برخی آسیب‌ها را شاهد بودیم، اما ضربات سنگینی هم وارد کردیم. جوانان کشور، به‌ویژه در حوزه هوش مصنوعی و فناوری‌های نو، توانمندی‌های خود را به نمایش گذاشتند. بسیاری از آنان انگیزه‌شان را مقابله با نامردی‌های غرب و آمریکا دانستند. کمیسیون امنیت ملی نیز متعهد شده است که پیشنهادات این فعالان را به دستگاه‌های ذی‌ربط منتقل و پیگیری کند.

مالکی: ناتو اسلامی تنها راه مقابله با تهدیدات مشترک

وی با اشاره به تهدیدات رژیم صهیونیستی تأکید کرد: «خواب‌هایی که این رژیم برای ایران دیده معمولاً کابوس‌های خطرناکی است. ما باید با قدرت آن‌ها را آشفته کنیم. از منظر دیپلماسی نیز در اجلاس کشورهای اسلامی پیشنهاد تشکیل یک "ناتو اسلامی" مطرح شد؛ ایده‌ای که کشورهای مصر، پاکستان و ترکیه نیز از آن استقبال کرده‌اند. به نظر می‌رسد انسجام جدی در حال شکل‌گیری است. همچنین انسجام دیگری در چارچوب سازمان شانگهای شکل گرفته که می‌تواند به تقویت جایگاه ایران کمک کند. عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، در بخش پایانی سخنان خود به تغییرات اخیر در شورای عالی امنیت ملی اشاره کرد و گفت: با ورود آقای دکتر لاریجانی به جای آقای احمدیان، مسئولیت‌ها تغییراتی خواهد داشت. پیش‌تر ابتکار عمل بیشتر در اختیار آقای شمخانی بود و اکنون باید دید این تغییر چه تحولاتی را در حوزه امنیتی کشور در بر خواهد داشت. کمیته هسته‌ای که مورد تأیید رهبر انقلاب است، لحظه‌به‌لحظه مذاکرات را رصد می‌کند و اکنون اختیارات این حوزه به آقای لاریجانی تفویض شده است. امید داریم این تغییرات در مسیر عزت و اقتدار ایران باشد.

سراج: مذاکره با آمریکا و غنی‌سازی صفر درصد مشکلات را حل نمی‌کند

محمد سراج، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، در این میزگرد گفت: در موضوعات مرتبط با امنیت و همچنین مسائل مربوط به سازمان ملل متحد در بخش‌های مختلف باید ورود و بررسی داشته باشیم. نکته اول این است که به نظر می‌رسد باید به شکلی این مسئله در کشور حل شود که فرصت را از دیگران سلب کنیم تا جامعه را دوقطبی نکنند. دشمنی آمریکا با جمهوری اسلامی یک راهبرد عطا کرده است که اگر پاسخ ما به دشمن یا به آمریکا اشتباه باشد، در رفتارمان در ارتباط با رژیم مستقر آمریکا در سطح جهانی و مرتبط با ایران دچار خطا خواهیم شد.

وی افزود: این تصور که مشکل آمریکا با ایران صرفاً موضوع هسته‌ای است و ما اگر غنی‌سازی را به صفر برسانیم یا مذاکره کنیم مشکل حل می‌شود، تصور درستی نیست. مشکل ایران در واقع موضوع دیگری است. علت دشمنی آمریکا با جمهوری اسلامی نه به خاطر مسائل هسته‌ای، بلکه به دلیل حضور و نفوذ جمهوری اسلامی در منطقه و دست رد زدن به منافع آمریکا است. بنابراین اگر پاسخ‌های ما اشتباه باشد، مواضع غلطی خواهیم گرفت و رفتارمان نیز صحیح نخواهد بود. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: ما فکر می‌کنیم اگر نشستیم و مذاکره کردیم و گفتیم که دنبال سلاح هسته‌ای نیستیم، مشکل حل می‌شود؛ در حالی که اصلاً موضوع هسته‌ای نیست که با مذاکره حل شود. علت اصلی دشمنی آمریکا و جمهوری اسلامی را باید در نگاه اندیشمندان بررسی کنیم. باید حتماً روی این موضوع تأمل کنیم. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: جمعیت مردم به ویژه جوانان نسبت به این موضوع باید وحدت کلمه داشته باشند تا بدانند علت دشمنی آمریکا با ما چیست. این دشمنی در طول این چند سال پس از انقلاب اسلامی با صرف هزینه‌های مختلف علیه جمهوری اسلامی ادامه داشته است. باید علت این دشمنی را دقیق‌تر و عمیق‌تر بررسی کنیم تا همه مسائل مرتبط نیز روشن شود.

سراج با اشاره به سابقه دشمنی آمریکا با ایران، گفت: تقریباً ۴۰ سال قبل اندیشمندان آمریکایی کتابی به نام «پیروزی بدون جنگ» نوشتند و در آن انقلاب اسلامی را بزرگترین دشمن تاریخ تمدن غرب معرفی کردند. این کتاب برای زمانی است که همسایه‌های ما به خاک ما تجاوز کرده بود. امنیت داخلی ما به اندازه کافی برقرار نبود. آن زمان نه موضوع هسته‌ای در کار بود و نه گروه جهادی دیگری در کار بود. آن زمان آن‌ها چه چیزی را می‌دیدند که ما نمی‌دیدیم؟ خطر انقلاب اسلامی امام خمینی (ره) را برای خود بزرگ‌تر از خطر کمونیسم می‌دانستند. این نکته بسیار مهمی است که باید ببینیم چه اتفاقی افتاده و چرا انقلاب اسلامی چنین دشمنی بزرگی را برانگیخته است. آن‌ها با اصل موجودیت ایران مشکل دارند.

وی در ادامه سخنان خود تأکید کرد: آن‌ها مطمئن هستند که ایران به دنبال سلاح هسته‌ای نیست، اما به دنبال فریب افکار عمومی دنیا هستند تا جایکه گاهی خودی‌ها نیز فریب خدعه‌های آن‌ها را می‌خورند. نکته بعد آنکه اروپاییان ثابت کردند در برابر آمریکا هیچ استقلال‌طلبی ندارند. آن‌ها گفته بودند که اگر آژانس بتواند بازرسی کند ما مکانیسم ماشه را فعال نمی‌کنیم، اما یک هفته نگذشت علی‌رغم توافق قاهره خلف وعده کردند. برای دولت‌های اروپایی متأسفم که عملاً آمریکا شده‌اند. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه فضاحتی که در برجام وجود داشت بی‌نظیر بود، گفت: در هیچ قراردادی تا امروز چنین اتفاقی نیفتاده بود که پس از بروز اختلاف، طرف مقابل تصمیم بگیرد. اصلاً برای چه مذاکره کردیم؟ مذاکره کردیم که بعد اگر اختلاف شد، تصمیم را به او بسپاریم؟

سراج تصریح کرد: حالا می‌گویند آن‌گونه که ایستادیم و آن حرف‌ها را زدیم، امروز دیگر نمی‌شود فعال شد و عملیاتی نیست. امضاهایی که انجام شد و حرف‌هایی که به ما تحویل دادند، به نظر من خیانتی بود که اتفاق افتاد. این فضاحت در هیچ یک از قراردادهای بین‌المللی تا کنون رخ نداده بود. کسانی که مسئول بودند باید حتماً در داخل کشور به ملت بزرگ ایران پاسخ بدهند و به مراجع صالح قضایی کشیده شوند و پاسخگو باشند. وی در ادامه گفت: چگونه ممکن است سربازی اگر در مرز خطایی بکند و فرد شروزی از مرز عبور کند و وارد کشور شود، با او برخورد و بازخواست می‌شود، اما در عرصه دیپلماسی که سرباز دیپلماسی ملت بوده‌اند، خیانت کرده‌اند و پاسخگو نیستند؟ باید شخص رئیس‌جمهور وقت و وزیر خارجه‌اش باید بابت خسارتی که به این کشور زدند و بابت تحقیر ملت ایران پاسخگو باشند. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی خاطرنشان کرد: در طول ۳۰۰ سال گذشته ۲۹ جنگ به ما تحمیل شد. در برخی از جنگ‌ها جمعیت ایران نصف شد، اما امروز تصویری در دنیا از ایران ساخته شده که به کسی باج نمی‌دهد و کوتاه نمی‌آید. جنگ تحمیلی نشان داد که ملت ایران شناسنامه خود را عوض کرده و امروز هر کسی با ایران جنگی را آغاز کند، پایان‌دهنده آن جنگ ملت ایران خواهد بود. این ملت بزرگ، شجاع و صبور ایستاده است.

سراج گفت: آن‌ها با برجام سعی کردند ما را در گوشه رینگ قرار دهند. کسانی که چنین شأنی نداشتند و هنوز در خواب امپراتوری قرون ۱۷ و ۱۸ سیر می‌کنند، برای ما تعیین تکلیف می‌کنند. خودشان در مقابل آمریکایی‌ها ضعیف و منفعل هستند، اما این آقایان با این قرارداد ما را به گوشه رینگ بردند تا امروز ملت ایران را تحقیر کنند. این قابل قبول نیست. وی افزود: ماهیت اصلی تحریم‌ها و مشکلات از روز اول انقلاب مشخص بود. در موضوع نظامی ما را تحریم کردند، اما امروز توان دفاعی و نظامی ما کجاست؟ تحریم‌ها چه اثری داشت؟ در موضوع هسته‌ای نیز ما را تحریم کردند، اما امروز آثار فناوری هسته‌ای در زندگی مردم مشهود است. بیش از ۲۰ نوع دارو برای یک میلیون بیمار سرطانی از همین فناوری هسته‌ای تأمین می‌شود و بیماران به لطف الهی درمان می‌شوند. روزی حتی رادیوایزوتوپ به ما نمی‌دادند، اما امروز این توان در کشور هست. پس چرا مردم را می‌ترسانند؟ چرا عملیات روانی درست می‌کنند؟ عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: آنچه امروز نشان داده می‌شود، به نوعی تلاش برای پاس‌کاری عرصه اقتصادی به میدان مذاکره است. موضوع اقتصادی و نرخ دلار چه ارتباطی با این مسائل دارد؟ این تغییرات ماهیتاً سیاسی است و نیاز به دقت و نظارت بیشتر دارد. مسئولین اجرایی و قوه مجریه باید قویاً پاسخگو باشند و این وضعیت را سامان دهند.

سراج تأکید کرد: موضوعاتی که امروز مردم را آزار می‌دهد، همان نابسامانی‌ها در عرصه‌های مختلف مانند طلا، ارز، خودرو و اقتصاد است. ۷۰ درصد اقتصاد ما شفاف نیست و تنها از ۳۰ درصد شفاف مالیات گرفته می‌شود. اگر معاملات کشور رسمی و ثبت شود، کشور هیچ کمبودی ندارد و می‌توان به راحتی آن را اداره کرد. مشکلات حل خواهد شد به شرطی که غرب‌گراها اجازه دهند. وی اظهار داشت: برخی از آقایان هر بوی غلطی که امروز از سوی آمریکا برسد، چون از دوستشان آمده، آن را می‌پذیرند و تحسین می‌کنند. ما باید بدانیم دشمن در عرصه‌های مختلف کشور عناصر خود را دارد و این موضوع نیاز به مراقبت دارد تا بتوان مشکلات مردم را کم کرد.

الهیان: بیداری ملت‌ها معجزه قرن است

زهره الهیان، نماینده سابق مجلس و دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی، در این میزگرد گفت: امروز قدرت جبهه مقاومت فراتر از مرزهای کشورهای اسلامی رفته و ما شاهد هستیم که در پاریس و لندن و در کشورهای آفریقایی مانند آفریقای جنوبی، صحنه‌های تجمع و اعتراض

مردم نسبت به صهیونیسم بین‌الملل و رژیم صهیونیستی و آمریکا شکل گرفته است.

وی افزود: این دفاع مردم از ملت مظلوم غزه و این بیداری ملی و جهانی را می‌توان معجزه قرن دانست؛ به طوری که حتی در سطوح دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و کابینه‌ها شاهد واکنش‌ها و ایستادگی نخبگان هستیم؛ از جمله استعفای چند وزیر کابینه هلند و اقداماتی که امروز اسپانیا و ایتالیا در حمایت از کشتی‌های کمک‌رسان به غزه انجام می‌دهند و اعزام ناوهای جنگی و ارسال کشتی‌های امدادی از سوی کشورهای اروپایی.

دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی عنوان کرد: این موج بیداری ملت‌ها پدیده‌ای است که قبلاً شاهد آن نبوده‌ایم. در واقع این موج رژیم صهیونیستی را در عرصه بین‌المللی تحت فشار قرار می‌دهد. در مقابل، ناکارآمدی بسیاری از نهادهای بین‌المللی و نهادهای حقوق بشری برای ملت‌ها مشهود شده است؛ حتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز در معرض پرسش مشروعیت و کارآمدی قرار گرفته است. الهیان با اشاره به ایستادگی ملت ایران، گفت: امروز و آینده کشور و عرصه بین‌الملل در نقطه‌ای پرحادثه و حساس تاریخی قرار دارد و همانگونه که مقام معظم رهبری فرمودند در این پیچ تاریخی و دوران گذار باید درست عمل و درست تصمیم بگیریم. در حالی که افکار عمومی جهان نسبت به آمریکا در حال بیداری است و ملت‌ها حتی فراتر از ملت‌های مسلمان در مقابل آمریکا ایستاده‌اند، متأسفانه در داخل یک اقلیت سیاسی که اقبال جامعه به آن‌ها نیز کم است دم از تسلیم و سازش می‌زنند. وی ادامه داد: در روزهای جنگ اخیر ۱۲ روزه مردم یکصدا خواستار پاسخ کوبنده به دشمن و حمایت از مواضع مقام معظم رهبری بودند؛ با این حال همان اقلیت سیاسی که در سطح احزاب و جریان‌ها عدد قابل‌توجهی نیست، از سازش با آمریکا سخن می‌گویند و خواهان واگذاری ظرفیت‌ها و داشته‌های ملت ایران که حاصل سال‌ها رنج و تلاش دانشمندان هسته‌ای ما است، هستند.

دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی تشریح کرد: این سطح از توانمندی و اقتدار هسته‌ای ما که با گذشته و حتی ۱۰ سال قبل و پیش از برجام تفاوت جوهری دارد، چگونه ممکن است که یک گروه اقلیت سیاسی بخواهد حاصل تلاش‌های یک ملت را دو دستی به دشمن تقدیم کند؟ در این‌جا نقش کلیدی و مهم رهبری عزیز آشکار می‌شود؛ حضرت آقا در این قضایا و در جنگ ۱۲ روزه بارها نشان دادند که تهدید را جدی می‌گیرند، حکمرانی در این شرایط حساس را جدی می‌دانند، آمادگی و ایستادگی را مبنای عمل قرار دادند و اجازه ندادند ذره‌ای تزلزل در دل مسئولان و ملت ایجاد شود. زیرا ایشان جنس، غیرت و توانمندی این ملت را می‌شناسند و ملت نیز در حمایت از رهبری در این ایام به صحنه آمد و با شعارهایی که پیوند میان ایرانیّت و اسلامیت را نشان می‌داد مانند شعارهایی در دفاع از اهل‌بیت یکپارچه حمایت خود را اعلام کردند.

الهیان: دشمن با ایران قوی و مقتدر مشکل دارد

الهیان با اشاره به رفتارهای متناقض مجامع بین‌المللی، گفت: دشمن با ایران قوی و مقتدر مشکل دارد؛ موضوع آن‌ها صرفاً مسئله هسته‌ای نیست که با گفت‌وگو و مذاکره حل شود. اکنون دشمنان ما آرایش جنگی حقوقی علیه ایران گرفته‌اند و در مجامع بین‌المللی و حقوق بشری علیه ما فتنه‌انگیزی می‌کنند. من به‌عنوان عضو کمیته ویژه بررسی ناآرامی‌ها که با حکم مرحوم شهید رئیسی تشکیل شد و با حکم رئیس‌جمهور تمدید شده مشاهده کردم که برای مواردی مانند فوت فوت مهسا امینی علیه جمهوری اسلامی بلوایی راه انداختند، کمیته حقیقت‌یاب تشکیل دادند و در مقابل جنایات صدها هزار زن و کودک در غزه سکوت کردند، اما برای یک پرونده داخلی، پرونده‌سازی و هجمه کردند. این تناقض‌ها و یک‌سویه‌نگری‌ها جزئی از پازل بزرگ دشمن است که قطعاتش را یکی‌یکی کنار هم می‌گذارند؛ از جمله اسنپ‌بک که یکی از این قطعات است.

وی افزود: تجربه نشان می‌دهد که آن‌ها از ما راضی نخواهند شد و مذاکرات با آمریکا و غرب تنها در صورتی نتیجه‌بخش خواهد بود که ما دو دستی داشته‌هایمان را تسلیم کنیم؛ نه تنها غنی‌سازی یا دستاوردهای هسته‌ای، بلکه باید اثرگذاری‌مان در منطقه و توانمندی موشکی را نیز کاملاً تعطیل کنیم تا آن‌ها راضی شوند. این ملت مقتدر و افتخارآفرین اجازه چنین تبعیثی را نخواهد داد.

دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی، در ادامه سخنان خود در این میزگرد گفت: رهبر معظم انقلاب پیش از سخنرانی رئیس‌جمهور در سازمان ملل، صریحاً تکلیف را مشخص کردند؛ این مذاکرات به بن‌بست رسیده است، چرا که میز مذاکره در چنین شرایطی بیشتر شبیه به دیکته‌ای است که دشمن تلاش دارد آن را بر مسئولین و ملت ایران تحمیل کند. خواسته‌هایی نظیر تعطیلی کامل غنی‌سازی در حالی مطرح می‌شود که ایران عضو NPT است و فعالیت‌های هسته‌ای‌اش به تأیید مکرر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی رسیده است. ملت ایران بر اساس اسناد بین‌المللی، از جمله اساسنامه NPT، حق استفاده از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای را دارد.

الهیان: مذاکره نه تنها فایده‌ای ندارد، بلکه ضررهای جبران‌ناپذیری تحمیل می‌کند

الهیان عنوان کرد: در حالی که آمریکا خود اسناد و برنامه‌هایی برای توسعه انرژی اتمی دارد و ترامپ اخیراً سندی در این خصوص امضا کرده، از ایران خواسته می‌شود صنعت هسته‌ای خود را تعطیل کند. این تبعیض آشکار و این نوع دیکتاتوری قابل‌قبول ملت ما نیست. مذاکرات نه تنها فایده‌ای نخواهد داشت، بلکه ضررهای جبران‌ناپذیری هم به دنبال دارد. اگر امروز به مذاکره با آمریکا تن دهیم، فردا باید مذاکره با تانیاها را هم بپذیریم! اما این خواب آشفته، هرگز تعبیر نخواهد شد به برکت رهبری مقتدر و حکیم و ملتی پرافتخار که ایستاده‌اند.

وی با بیان اینکه قانون راهبردی لغو تحریم‌ها و قانون تعلیق همکاری با آژانس، مسیر را برای مسئولین و دستگاه دیپلماسی کشور مشخص کرده است، گفت: خوشبختانه مجلس و به‌ویژه کمیسیون امنیت ملی به‌طور جدی بر سیاست خارجی نظارت دارد و فرمایشات رهبری سرلوحه این نظارت است. بنابراین طرف مقابل باید بداند که در شرایط فعلی، فعال‌سازی مکانیسم ماشه یا همان اسنپ‌بک تأثیر واقعی نخواهد داشت. تحریم‌های مطرح‌شده، حتی یک‌دهم تحریم‌های یک‌جانبه‌ای نیست که آمریکا در سال‌های گذشته علیه ملت ایران اعمال کرده است. الهیان: اسنپ‌بک شامل تحریم‌هایی بانکی و نفتی نمی‌شود. دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی افزود: این تحرکات تنها برای ایجاد رعب و فشار روانی علیه ملت ایران است. چکاندن ماشه هیچ اثری ندارد جز آنکه دنیا بداند ملت ایران در برابر فشارها کوتاه نمی‌آید. دولت نیز آمادگی لازم برای خنثی‌سازی این تحریم‌ها را دارد.

تحریم‌هایی نظیر تحریم‌های بانکی و نفتی، موضوع جدیدی برای ما نیست و تجربه کافی در این زمینه داریم.

الهیان با اشاره به توانمندی‌های دفاعی ایران گفت: در حوزه نظامی آن قدر قدرتمند شده‌ایم که اکنون دیگران متقاضی خرید سلاح از ایران هستند. در حوزه هسته‌ای نیز با وجود همه تحریم‌ها، صنعت صلح‌آمیز هسته‌ای ما پیشرفت کرده و هیچ چیز جلودار آن نیست. بنابراین نباید مکانیزم ماشه را جدی گرفت. طبق قانون مجلس، همکاری با آژانس تعلیق خواهد شد و غنی‌سازی ادامه پیدا می‌کند، البته در سطحی که نیازهای صنعتی کشور را برآورده سازد. وی تصریح کرد: همان‌طور که رهبر انقلاب فرمودند، غنی‌سازی در سطح ۶۰ درصد برای رفع نیازهای دارویی، پزشکی، رادیوایزوتوپ‌ها، سوخت نیروگاه‌ها، کشاورزی، محیط زیست و رفع ناترازی انرژی ضروری است. امروز صنعت هسته‌ای و فناوری‌های مربوط به آن در آموزش، پژوهش و زیرساخت‌ها بسیار کلیدی است و قابل تعطیل کردن نیست. دشمن باید این خیال خام را کنار بگذارد.

دبیرکل جمعیت اعتلای نهادهای مردمی انقلاب اسلامی در ادامه گفت: ما نیاز به یک اقتصاد درون‌زا داریم. دیپلماسی اقتصادی و تقویت روابط با همسایگان باید اولویت باشد. پیمان‌های پولی دوجانبه و سازوکارهای منطقه‌ای مانند شانگهای و اگو ابرارهایی هستند که می‌توانند در بی‌اثر کردن تحریم‌ها به ما کمک کنند. حتی کشورهای مثل روسیه و چین فعال‌سازی مکانیسم ماشه را غیرقانونی می‌دانند و آن را به رسمیت نمی‌شناسند. طبق اعلام وزارت نفت، فروش نفت و فرآورده‌ها ادامه دارد و دولت با مدیریت مناسب، همان‌طور که در جنگ ۱۲ روزه نشان داد، می‌تواند نیازهای اساسی مردم را تأمین کند و از بروز بحران جلوگیری نماید. الهیان گفت: وجهه اروپا در این بحران به شدت خدشه‌دار شد. سرپرستی اروپا به آمریکا و صهیونیسم بین‌الملل برای دنیا آشکار شد و این کشورهای اروپایی نشان دادند که شریک قابل اعتمادی برای تعاملات دیپلماتیک نیستند. در همین شرایط، اقتدار جمهوری اسلامی ایران را می‌توان در این دید که همان کشورهای اروپایی متقاضی مذاکره با ایران بودند. این نشان از اقتدار ایران اسلامی دارد. وی تأکید کرد: امروز جمهوری اسلامی ایران نسبت به گذشته بسیار قدرتمندتر است؛ در صنعت، سلامت، پزشکی، انرژی هسته‌ای، گردشگری و سایر حوزه‌ها. ما باید قدر این ظرفیت‌ها و داشته‌ها را بدانیم و به متخصصان داخلی خود اعتماد و اتکا کنیم. همان‌گونه که رهبر انقلاب همواره تأکید کردند، باید به سمت اقتصاد مقاومتی برویم. با وجود جمعیت جوان، تحصیل‌کرده و پرتلاش، ایران در بسیاری از حوزه‌ها از کشورهای بزرگی چون آمریکا پیشی گرفته و این از رموز تفوق ما بر تحریم‌هاست. باید قدر جوانانمان را بدانیم و با حمایت از آن‌ها، امور کشور را پیش ببریم.

استاد دانشگاه: باید راهبرد کلی را از رفع تحریم‌ها به سمت خنثی‌سازی تحریم‌ها برد

جواد توکلی، استاد دانشگاه و رئیس اسبق پژوهشکده اقتصاد وزارت اقتصاد و دارایی، با اشاره به اثرات اقتصادی مکانیسم ماشه، گفت: شاید تب‌وتابی که اکنون در بازار ارز می‌بینیم، ناشی از نگرانی‌هایی باشد که ایجاد شده؛ نگرانی از اینکه نکند چنین مکانیسمی اقتصاد ما را متلاطم کند و مشکلاتی ایجاد نماید. مهم‌ترین نکته‌ای که باید به آن توجه کرد این است که به نظر می‌رسد یک بازی ۱۰ ساله با ایران و اقتصاد ایران آغاز شده است؛ بازی‌ای که هدف آن ایجاد تعلیق در فعالیت‌های اقتصادی کشور است. مکانیسم ماشه نیز در قالب این توافق ده‌ساله تعبیه شده تا در پایان همه امتیازاتی که داده شده، بازیس گرفته شود و همه چیز به نقطه شروع بازگردد.

وی افزود: تجربه‌ای که ما کسب کرده‌ایم بسیار گرانبهاست. برخی از نخبگان تصور می‌کردند آمریکا و غرب به ما اعتماد دارند و تحریم‌ها تعلیق خواهد شد یا برداشته خواهد شد، اما دیدیم که چنین اتفاقی نیفتاد. در مقایسه، تحریم‌هایی که اکنون بازگشته‌اند با آن شش قطعنامه سازمان ملل که قبلاً داشتیم، خیلی ضعیف‌تر هستند. آن تحریم‌ها عمدتاً مربوط به برنامه هسته‌ای و برنامه موشکی بودند؛ اما تحریم‌های فعلی آمریکا، به‌خصوص پس از خروج از برجام، تحریم‌های اقتصادی و هدفمند بر بخش‌های حیاتی اقتصاد ایران، مانند نفت و بانکداری است که بسیار شکننده و تأثیرگذار بوده و همچنان ادامه دارد. استاد دانشگاه عنوان کرد: بنابراین باید توجه کنیم که تحریم‌های جدید تأثیر خاصی بر اقتصاد ایران نخواهد داشت، بلکه فشار از سوی تحریم‌های آمریکا است. نکته مهم‌تر این است که شرایط ایران امروز از لحاظ نظامی، اجتماعی و اقتصادی بسیار متفاوت از ۱۰ سال پیش است. در گذشته، قطعنامه‌ها به صورت اجماعی تصویب می‌شدند و تقریباً بدون مخالفت بود؛ اما اکنون بعد از اجرای مکانیسم ماشه، چین و روسیه مخالفت خود را اعلام کرده‌اند و این فضا با تحولات اخیر جهانی از جمله جنگ اوکراین و تقابل‌های منطقه‌ای بسیار متفاوت شده است.

توکلی گفت: بنابراین اصلاً جای نگرانی نیست که تحریم‌های ده سال قبل دوباره تجدید شوند؛ آمریکا و اروپا قبلاً تمام توان خود را برای زمین‌گیر کردن اقتصاد ایران به‌ویژه در حوزه نفت و تجارت خارجی به کار گرفته‌اند اما موفق نبوده‌اند. شاید مهم‌ترین نکته این است که دشمنان ما اکنون از طریق ایجاد انتظارات منفی تلاش می‌کنند قیمت ارز را بالا ببرند، ناراضی‌تی ایجاد کنند تا از این طریق بر ناآرامی‌ها سوار شوند. در این مرحله، وظیفه ما این است که رسانه‌ها و نخبگان افکار عمومی را آگاه کنیم و نقشه دشمن را افشا نماییم تا از این مرحله نیز عبور کنیم. وی اظهار داشت: نکته مهم دیگر این است که اگر مکانیسم ماشه خارجی اثر می‌گذارد، ناشی از مکانیسم‌های ماشه داخلی است که در اقتصاد ما طراحی شده، مانند نظام ارز شناور، دلاری شدن قیمت هزینه‌های تولید. ما حامل‌های انرژی و فرآورده‌های انرژی را به صورت دلاری به صنایع داخلی می‌فروشیم. هرگاه شوکی وارد شود، این شوک به تولید منتقل شده، هزینه‌ها را افزایش داده و تورم و التهاب اقتصادی را به دنبال دارد. از این رو، به نظر می‌رسد می‌توانیم از شرایط سخت فعلی به عنوان فرصتی برای انجام برخی اصلاحات اقتصادی استفاده کنیم.

توکلی، در ادامه این میزگرد گفت: به نظر من اکنون زمانی است که به جای پیروی صرف از استراتژی توسعه صادرات در زنجیره ارزش جهانی، باید به سمت استراتژی جایگزینی واردات بر اساس مزیت‌های نسبی اکتسابی حرکت کنیم. همان‌طور که اشاره شد، ایران ظرفیت‌های داخلی بسیار خوبی دارد؛ نیروی جوان، منابع و توانمندی‌هایی که باید با برنامه‌ریزی دقیق از آنها استفاده کرد. در این مسیر، مجلس و دولت باید فعال شوند و برنامه‌ها و بودجه‌ها را بازنگری کنند تا هر دلاری که وارد کشور می‌شود، هدفمند مصرف شود. وی افزود: گاهی اوقات احساس می‌کنم که برنامه مشخصی برای مدیریت منابع ارزی وجود ندارد و دلارها صرف واردات کالاهایی می‌شود که امکان تولید داخلی آنها وجود دارد. به نظر من بخش کشاورزی یکی از ظرفیت‌های مهم و در عین حال آسیب‌پذیر اقتصاد ما است. بخش زیادی از ارز کشور صرف نهاده‌های دامی، دانه‌های روغنی و دارو می‌شود، در حالی که اگر شرکت‌های دانش‌بنیان را فعال کنیم و روش‌های نوین مانند آبیاری زیرسطحی را توسعه دهیم، می‌توانیم وابستگی به دلار را کاهش دهیم و صنایع داخلی را گسترش دهیم. این استاد دانشگاه بیان کرد: برای تحقق این هدف، باید اصلاحات جدی در نظام تولید، حمایت از تولید، تجارت خارجی و به

ویژه نظام بانکی صورت گیرد. ما نیازمند فضایی هستیم که تأمین مالی تولید به صورت واقعی و با تکیه بر منابع داخلی انجام شود. مسئولیت اجتماعی بانک‌ها باید تقویت شود و خوشبختانه برخی نمایندگان مجلس در حال ارائه طرح‌های اصلاح ساختاری هستند.

توکلی با بیان اینکه همچنین باید رویکرد اقتصادمان را از انفعال به فعالیت فعال تغییر دهیم، گفت: یکی از تهدیدهایی که اکنون وجود دارد، امکان بازرسی کشتی‌های ایرانی بر اساس بندهای قطعنامه‌های جدید است. پیش‌تر درباره مدیریت تنگه هرمز مطالعاتی انجام شده که نشان می‌دهد می‌توان با تدابیر دقیق و متقابل، این ظرفیت را مدیریت کرد تا در صورت هرگونه اقدام خصمانه، پاسخ متناسب داده شود. این نوع رویکرد فعال می‌تواند بازدارنده باشد و از منافع کشور دفاع کند. وی ادامه داد: متأسفانه تا کنون اقدام حقوقی جدی علیه آمریکا انجام نشده، در حالی که می‌توانستیم از ظرفیت‌های حقوقی و بین‌المللی برای مقابله با نقض تعهدات کشورهای اروپایی بهره ببریم. آنها با قلدری منافع ما را تهدید می‌کنند و ما باید از تمام ظرفیت‌ها استفاده کنیم تا پیام روشنی ارسال شود که هر تهدیدی به منافع ما، پاسخ قاطع به دنبال خواهد داشت.

این استاد دانشگاه خاطرنشان کرد: بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری، باید راهبرد کلی خود را از تلاش برای رفع تحریم‌ها به سمت خنثی‌سازی تحریم‌ها تغییر دهیم؛ یعنی اقداماتی انجام دهیم که اثر تحریم‌ها به حداقل برسد. این یعنی تقویت اقتصاد داخلی و سرمایه‌گذاری در تولید. نمونه موفقی که داشتیم، استفاده از ظرفیت پتروشیمی برای تولید بنزین بود که باعث شد تحریم‌های بنزینی شکست بخورد. توکلی با بیان اینکه این موضوع بخشی از یک تقابل تمدنی است، گفت: باید با اراده و برنامه‌ریزی دقیق، آرایش جنگ اقتصادی اتخاذ کنیم تا تحریم‌ها خنثی شوند. در این مسیر دولت به تنهایی کافی نیست و مردم باید فعال باشند. رسانه‌ها نقش مهمی در مدیریت انتظارات دارند و همچنین نهادهای اثرگذار مانند بانک مرکزی و نظام بانکی باید اصلاح شوند تا فشارهای اقتصادی و تورمی که به تولید وارد می‌شود کاهش یابد.

وی اضافه کرد: اشتباهاتی مانند حراج سکه در شرایط فعلی به هیچ وجه مناسب نیست و باید تلاش شود منابع مالی مردم به سمت فعالیت‌های مولد و تولید هدایت شود. اگر مردم با فشارهای تورمی روبه‌رو شوند، به سمت فعالیت‌های غیرمولد مانند خرید ارز و سکه می‌روند که به اقتصاد آسیب می‌زند. به نظر من این شرایط را باید به عنوان فرصت ببینیم؛ فرصتی برای مواجهه فعال با تهدیدها و همچنین برای بازنمایی جایگاه ایران در نظم نوین جهانی که در حال شکل‌گیری است. باید به سمت چندجانبه‌گرایی حرکت کنیم و ظرفیت‌های تعامل با کشورهای چین و روسیه، بریکس و پیمان شانگهای را به خوبی به کار بندیم. این استاد دانشگاه تأکید کرد: دیپلماسی اقتصادی را تقویت کنیم و کریدورهای شمال-جنوب و شرق-غرب را با استفاده از منابع صندوق توسعه فعال کنیم تا جایگاه خود را تثبیت نماییم. البته این اقدامات نیازمند اصلاحات و برنامه‌ریزی دقیق است؛ مثلاً بخش مسکن می‌تواند نقش پیش‌ران داشته باشد. طرح‌هایی مانند واگذاری زمین‌های مناسب به صورت انبوه به مردم و شکستن قیمت زمین می‌تواند نهضت مسکن‌سازی را به حرکت درآورد، به گونه‌ای که نه به صورت عمودی بلکه به سبک الگوی پیش‌ساختی و افقی باشد. اگر منابع مردمی از طریق اوراق و سایر روش‌ها جمع‌آوری و به سمت تولید هدایت شود، می‌توانیم از این شرایط به نفع خود استفاده کنیم. ما نمی‌گوییم تحریم‌ها و قطعنامه‌ها آسیبی ندارند، اما به نظر می‌رسد این وضعیت می‌تواند زمینه‌ای برای اصلاحات اقتصادی باشد.

توکلی در ادامه گفت: ایران امروز بسیار متفاوت از ایران ۱۰ سال پیش و حتی سال‌های قبل‌تر است. ایران امروز اقتدار خود را در جنگ ۱۲ روزه نشان داد؛ ایرانی که نشان داد می‌تواند در برابر همه تهدیدات و قلدرها بسیج شود و مقاومت کند و این واقعیتی است که دشمنان ما هم پذیرفته‌اند. وی افزود: اکنون نوبت آن است که این اقتدار را در عرصه اقتصادی نیز به نمایش بگذاریم و به نظرم این امر محقق خواهد شد، به شرطی که همدلی و وحدت در داخل کشور ایجاد شود. مسئولان باید برنامه‌ریزی کنند و از نسخه‌های شکست‌خورده‌ای که تاکنون باعث مشکلات شده‌اند، از جمله دلاری شدن هزینه تولید، شوک‌های ارزی، حاکمیت‌زدایی از دولت و خصوصی‌سازی‌های بی‌برنامه و ایجاد بانک‌های خصوصی متعدد، تجدید نظر کنند.

این استاد دانشگاه در خاتمه عنوان کرد: اگر این اصلاحات به درستی انجام شود، اقتصاد ایران قدرت خواهد گرفت و در آن زمان، غربی‌ها مجبور خواهند شد از تحریم‌ها دست بکشند. در این مرحله، ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای و حتی بین‌المللی می‌تواند مسیر رشد و تعالی خود را با قدرت ادامه دهد.

فتوره‌چی: فضای عمومی کشورهای عربی در مسیر مقاومت است

رضا فتوره‌چی، استاد دانشگاه، در این میزگرد گفت: بنده شخصاً در جلساتی که داشتیم، خدمت همه دوستان در فروردین و اردیبهشت ماه اطلاع داده بودم که آنچه ما می‌شنویم، می‌بینیم و تحلیل می‌کنیم از مسائل حوزه کشورهای حاشیه خلیج فارس، این است که این مذاکرات به شکست می‌رود و اسنپ‌بک فعال می‌شود. این موضوع از حدود شش ماه پیش به طرق مختلف منتقل شده بود اما بخش دیپلماسی ما اعتنا نکرد.

وی افزود: زمانی که اسنپ‌بک را در برجام گذاشتند، از سال ۲۰۱۵ فعال شده بود و حق و تو و اعتراض ما را گرفتند. آن زمان فعال شده بود. به نظر این حقیر دندان خراب راه‌رچه زودتر باید کشید که فقط باعث فساد و دردمر می‌شود. این استاد دانشگاه عنوان کرد: خوب شد که دندان اسنپ‌بک کشیده شد، چون بازار اقتصاد و سیاست کشور ۱۰ سال به برجام گره خورده بود. این موضوع باعث شده بود اقتصاد کشور ما متوقف شود. عموم مردم، صنایع، تجار و بخش‌های مختلف سردرگم بودند که بالاخره تکلیف چیست. حالا برای همه مشخص شده و همه به فرمایشات و نظرات حضرت آقا رسیده‌اند که «از این مذاکرات چیزی در نمی‌آید.» کار آسان نبوده و الان هم آسان نیست. فتوره‌چی با اشاره به ابعاد اقتصادی اسنپ‌بک، گفت: اما آیا سبب اقتصادی کشور ما کاهش پیدا می‌کند؟ ما یک سبب اقتصادی داریم که شامل میزان صادرات و واردات تشکیل شده است که بخشی از آن متعلق به نفت، گاز و میعانات است و بخش دیگر بدون نفت، گاز و میعانات می‌باشد. وقتی همه را روی هم می‌گذاریم، سبب تراز اقتصادی کشور ما مثبت بوده، تقریباً تراز نزدیک ۱۰۰ میلیارد دلار؛ به صورت رسمی، اما اعداد غیررسمی هم متفاوت است. سبب تجاری کشور ما کمتر از این نخواهد شد و حتی بیشتر هم می‌شود. برای اینکه تراز تجاری ما مثبت بماند کارهای زیادی انجام شده است. دوستان زیادی در کشورهای خارجی داریم و کارها در حال انجام است و از این کمتر نخواهد شد.

وی اظهار داشت: از نظر اقتصادی، سبب صادرات ما شامل کالای نفتی، میعانات و کالاهای غیرنفتی تا پایان امسال و حتی تا پایان ۲۰۲۶ تقریباً ثابت خواهد ماند. اما واردات ما قطعاً دستخوش نوسانات خواهد شد که باید برای آن برنامه‌ریزی کنیم. البته راهکارهایی اندیشیده شده و اساتید مطلع هستند. بحث مهم دیگر بودجه کشور است. توصیه می‌کنم به دوستان عزیز در کمیسیون امنیت ملی، کمیسیون بودجه و کمیسیون اقتصادی که با توجه به روشن شدن تکلیف مذاکرات، لایحه بودجه را فوراً اصلاح کنند. ما دیگر به شرایط قبل از فعال شدن مکانیسم ماشه بر نمی‌گردیم. دولت می‌تواند طرح اصلاح بودجه را ارائه دهد و باید اصلاحات اساسی در بودجه سال ۱۴۰۴ انجام شود تا بتوانیم شش ماه آینده را به سلامت بگذرانیم. هند نیز برای عبور از بحران بودجه خود را اصلاح کرد.

این استاد دانشگاه با اشاره به لزوم اصلاح بودجه ۱۴۰۴، گفت: من به‌عنوان کارشناس ارشد بودجه عرض می‌کنم، در کشور ما همیشه مشکل اصلی بودجه در شش ماه دوم سال است. اگر اصلاح بودجه انجام شود و ردیف‌های خاص مورد بازنگری قرار بگیرد، می‌توانیم با شرایط جدید تطبیق پیدا کنیم و از بحران عبور کنیم. نرخ ارز هم اصلاح خواهد شد. دلیلش این است که ما در این ۲ هفته تقاضای ارزی نداریم، مثل اتفاقی که در سال ۱۴۰۱ افتاد. آن زمان مستندات به مسئولین ارائه شد. این شور و هیجان ایجاد شده در بازار، کاملاً ساختگی است. اساساً کشور ما چه تقاضای ارزی جدیدی داشته که چنین رشد ناگهانی در نرخ ارز اتفاق بیفتد؟ بنابراین این جهش، توجیه اقتصادی ندارد. فتوره‌چی خاطرنشان کرد: من به‌خوبی به خاطر دارم که در سال ۱۴۰۱، وزارت امور خارجه به مسئولیت آقای دکتر امیرعبداللهیان، شهید عزیزمان، با کشورهای همسایه وارد تعامل شد. با همکاری بانک مرکزی جلساتی برگزار شد تا فعالیت مؤسسات مالی، بانک‌ها و کارگزاران در آن کشورها محدود و کنترل شود؛ و همین اقدام مؤثر واقع شد. در همان بحران سال ۱۴۰۱، شایعاتی مطرح شد که دلار می‌شود ۱۰۰ هزار یا ۲۰۰ هزار تومان، ولی دیدیم که قیمت آن در حدود ۳۳ هزار تومان ایستاد. تأثیر این تحولات، صرفاً ناشی از عوامل داخلی نیست. ما باید این مسائل را شفاف‌سازی کنیم، تبیین کنیم، تا مردم بدانند ما در تمام این سال‌ها تحت تحریم بوده‌ایم و این تحریم‌هایی که امروز مطرح می‌شود، چیز تازه‌ای نیست، بلکه ادامه همان فشارهای قبلی است.

وی ادامه داد: ممکن است برخی از کشتی‌های نفتکش بزرگ ما در برخی لنگرگاه‌ها یا اسکله‌ها دچار مشکلاتی شوند، یا هواپیماهای ما در برخی فرودگاه‌ها با محدودیت‌هایی مواجه شوند؛ اما اینکه گفته شود کشور به بن‌بست اقتصادی رسیده، کاملاً اغراق و القاء نادرست است. این‌ها همان روایت‌های قدیمی و نخ‌نما شده‌ای هستند که دهه‌هاست شنیده می‌شوند؛ اینکه «فردا دلار می‌شود یک میلیون تومان»، «فردا کشور فلج می‌شود»، درست نیست. هیچ‌کدام از این سناریوها محقق نشده و نخواهد شد. این استاد دانشگاه در ادامه با انتقاد از عملکرد سیاست‌گذاران پولی کشور گفت: قابل قبول‌تر این است که از همان ابتدا بحران را کنترل کنیم. لذا، توصیه من این است که حتماً اصلاح بودجه در مجلس پیگیری شود. این یک نیاز فوری است. در کنار آن، مسئله ارز و طلا نیز باید جدی گرفته شود. بانک مرکزی باید در حوزه نظارتی بیشتر دقت کند. باید راهکار ارائه داد، باید طرح پیشنهاد کرد. فتوره‌چی اظهار کرد: فضای عمومی کشورهای عربی، خصوصاً کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، به‌ویژه پس از اتفاقاتی که برای قطر افتاد، کاملاً در مسیر مقاومت است. کشورهایی مثل عمان، که پیشرو در حمایت از جریان مقاومت بودند، امروز حتی از ما هم جلوتر هستند. ما این را در میان جوانان عمانی می‌بینیم؛ حضورشان، حمایت‌شان، حتی از مرزهای دیپلماسی رسمی کشور خودشان فراتر رفته است.

وی ادامه داد: حتی ترکیه نیز، با توجه به ضربه‌هایی که از قراردادهای اخیرش با آمریکا خورده، به این جبهه نزدیک‌تر خواهد شد. ترکیه امروز باید پول قرارداد بوئینگ را بدهد، قراردادهای مربوط به انرژی هسته‌ای را اجرا کند، اما با تحریم‌های کاتسا مواجه شده و نمی‌تواند از آمریکا چیزی تحویل بگیرد. استاد دانشگاه با اشاره به تأثیرات سیاست‌های اقتصادی دولت آمریکا بر کشورهای دیگر، گفت: آمریکا قراردادهای گازی را محدود کرده و در عین حال از آن انتظار دارد که از روسیه گاز نخرد. آیا ترکیه می‌تواند یک‌شبه شیر گاز را ببندد و کشورش را در سرمای زمستان بدون انرژی بگذارد؟ قطعاً نه. به نظر من، ترکیه نیز به زودی به این جبهه خواهد پیوست. کشورهای عربی هم واقعیت را درک کرده‌اند؛ سه هزار میلیارد دلار هزینه کردند، اما در سه روز موشک خوردند و حتی یک موضع‌گیری محکم از رئیس‌جمهور آمریکا ندیدند.